

CAMPANET

publicació de l'O.C.B. * SETEMBRE / OCTUBRE 1984 nº 16

Homenatge a la vellesa

FINS AQUEST MES NO
S'HA APROVAT EL
PRESSUPOST DEL '84

JAUME POL, REGIDOR
DE CULTURA, DIMITEIX

LES NOSTRES POSSESSIONS

PERE FULLANA, S'INTEGRA
A LA COMUNITAT DELS
FRANCISCANS DEL POBLE

ELS IMPOSTS

PUGEN

UN 12 %

CAMPANET

Revista
Bimensual

Publica O.C.B.

Campanet

COORDINADOR

Joan Pons Pol

E. REDACCIO

Joan Buades

Joan Pons

Miquel Vives

ADMINISTRACIO

Pere March

PUBLICITAT

Jdan Buades

IMPRIMEIX

Bohigas S.A.

DIPOSIT LEGAL

P.M. 659/1982

Preu: 75 pts.

Editorial

El món occidental avança cada vegada més cap a la societat de l'oci. Potser molts de joves ja mai faran feina. Fins ara, el treball i la família eren pilars fonamentals per l'autorealització de les persones. Avui els avanços tècnics i la crisi moral qüestionen el futur. És necessari que tota la societat, en conjunt, agafi consciència del fet i cerqui una solució.

El nostre poble, és clar, no escapa a aquesta dinàmica. Són molts els aturats, els joves saben més que els vells -fet desconegut en la nostra història-, i la institució familiar s'està reestructurant. El sector més afectat per la crisi és el juvenil, on l'alcohol i altres estimulants s'empren per esquivar l'avorriment i el fàstic que produeix un poble col·lectivament fat.

Es fa urgent que davant la problemàtica les nostres institucions -Ajuntament, escoles i Associació de Pares, institucions culturals,...- posin en marxa la més sana imaginació per tal de planejar i oferir una formació i unes activitats que umplin el buit evident. Tot, perquè els nostres ciutadans de demà conservin la llibertat i la racionalitat com a ingredients fonamentals de la seva persona. I que sigui per la col·lectivitat sencera i no just per personatges singulars que disfrutem de bona anomenada dins els pobles veïnats.

Centre d'educació
permanent d'adults

ecca

**CURSOS DE LLENGUA
I CULTURA DE LES BALEARS**

INFORMACIO I MATRICULA:

CENTRE ECCA, Seminari, 4-3er PALMA - Tel: 22 37 99
de Dilluns a Dijous de 9 a 14 hde 19 a 21 hores
i als Ajuntaments de tots els pobles de Mallorca

PATROCINA EL

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

SUMARI

Editorial.....	pàg. 2
Informació municipal.....	" 3
Biniatró, Monnàber Vell, Fangar.....	" 5
Homenatge als vells.....	" 7
La novel·la policíaca.....	" 8
Notícies.....	" 9
Agenda de la vila.....	" 10
Conversa amb Llorenç Llovetf.....	" 11
Còmic.....	" 15
Notícies.....	" 16

VINS DE RIOJA FAUSTINO

VINS DE NAVARRA GRAN FEUDO

CASTILLO DE MELIDA

DISTRIBUEIX:

CIA. HISPANIA DE BALEARES S.A.

TEL 276300

va en inferioritat numèrica, cosa que succeeix en algunes ocasions darrerament. Així i tot, i sense la presència del President de la Comissió d'Hisenda, es va acordar per unanimitat l'augment de les taxes municipals, l'impost de circulació, etc, en un 12% de mitja, que era el que havia augmentat el cost de vida l'any passat. Cal destacar la forta pujada de l'arbitri de solars del cementiri municipal, -de 125 pessetes anyals passarà a 200, és a dir un 75%- i el dels bars que serveixen a la Plaça Major: l'impost de les cadires augmenta un 50%.

Es va justificar aquest augment general per poder atendre les necessitats econòmiques de 1985, quan encara no s'ha aprovat el pressupost de 1984.

=====

El pressupost ordinari de l'any 1984 ha necessitat tres sessions extraordinàries per aprovar-se. El motiu ha estat degut a que el grup del PSM va decidir l'abstenció, en no estar d'acord en alguns punts del mateix i, essent necessaris els vots afirmatius d'almenys sis regidors, això no ho aconseguiren fins el tercer ple en que el grup d'AP va reunir als seus sis membres.

El 17 d'octubre es celebrava el primer ple i, essent només 6 regidors els assistents, - 4 A.P. i 2 P.S.M.- els nacionalistes anunciaven la seva abstenció i el batle donava per finalitzada la reunió poc temps després d'haver començat.

El 19 d'octubre tenia lloc el segon i tampoc assistiren els 2 regidors necessaris d'AP per aprovar-ho.

I, finalment, el 24 d'octubre s'aconsegua aprovar un pressupost de trenta milions de pessetes en tres minuts, ja que aquesta vegada sí assistiren tots els regidors de la coalició popular, cosa que feia molts temps que no es produïa -igualment es pot dir dels regidors del PSM-.

Es molt trist contemplar com alguns regidors tenen molt abandonades les tasques a l'Ajuntament i que en algun cas, només han assistit per aprovar el pressupost.

JOAN PONS

BANCA MARCH

El primer Banc de les Balears

ESCOLTAU CADA DIMARTS A LES 13'15

C. O. P. E.
MALLORCA

a la freqüència modulada de

RÀDIO POPULAR

EL PROGRAMA MALLORCA AVUI, AMB INFORMACIÓ DE CAMPANET

BINIATRÓ

MONNÀBER NOU

FANGAR

Aquest hivern passat realitzàrem un treball sobre tres possessions de Campanet. Ho feiem de cara a possibles experiències escolars. Aquí vos oferim s'apartat de ses conclusions.

. Biniatró i Monnàber Nou estan situades a n'és peus de sa Serra de Tramuntana; Fangar en canvi està a sa planura formada entre sa Serra i es Puig de Fangar.

. Sa funció de ses tres possessions és avui sa mateixa: collita d'ametl.les i garrofes, sembrar ordi, civada i favó per donar menjar a n'ets animals -ovelles principalment-, a vegades sembren blat i favar, tenir un petit hort familiar i alguns animals -conills, gallines,...- per consum propi.

Abans s'especialització era més grossa: Biniatró va ésser eminentment oliverera fins es "boom" turístic, Fangar tengué fins a principis de segle grans extensions de vinya, i Monnàber Nou, d'excel.lents terres, ha complementat olivera, ametl.ler, garrofer, gramínies i ramaderia.

. Ses cases de Monnàber Nou, les de més recent edificació, van ésser construïdes cap al 1.875. Biniatró i Fangar, possessions molt més antigues, veren remodelades substancialment ses seves velles cases el 1.866 en es cas de Biniatró i el 1.794 en es cas de Fangar.

. A Biniatró i Monnàber Nou sa façana mira cap a migjorn. A Fangar pesa el mateix amb sa casa d'es senyors, però no així amb sa casa d'ets amos que mira cap a ponent. Sa disposició és clarament climatològica.

. Fangar i Biniatró tenen ses parets construïdes amb materials pobres -calç, terra i pedres-, mentre que ses cantonades i arcs són de mitjà. Sa coberta és de teules.

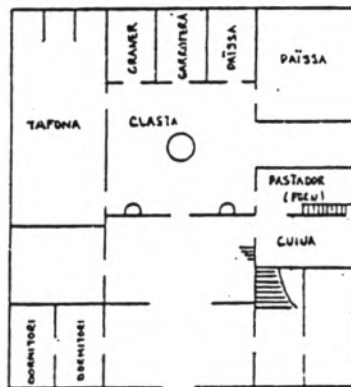
Monnàber Nou destaca per ésser un sobri edifici de pedra viva, amb coberta de teules a quatre vertents.

. Sa decoració és més treballada a sa façana de Biniatró, essent pràcticament nula a Fangar i Monnàber Nou. Es portal és de mig punt dovellet a Biniatró i Fangar, i amb llinda a Monnàber Nou.

. Tel volta el que més remarca sa diferència quant a sa data de construcció és s'estructura d'ets edificis. Monnàber Nou i Biniatró, tot i amb ses seves diferències tenen sa següent distribució:

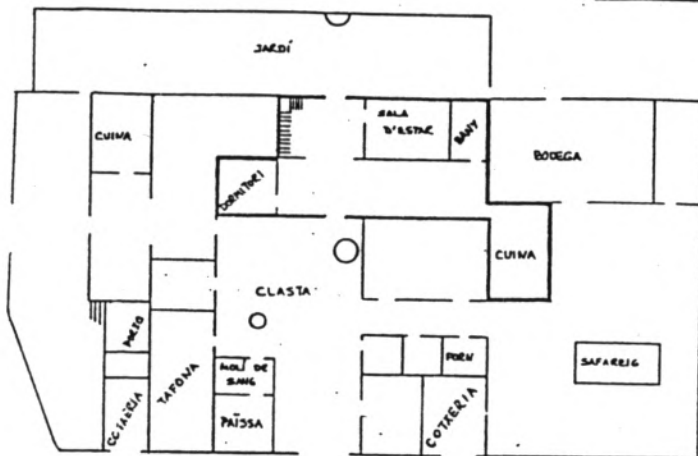
-Planta baixa: casa d'ets amos i dependències agrícoles

MONNÀBER NOU

Esquema de sa planta baixa.

FANGAR

□ CASA D'ES SENYORS

Esquema de sa planta baixa

-Primer pis: casa d'es se nyors ("colonos" els any menava l'amo'n Miquel de Monnàber).

-Golfes o segon pis: àmpli es sales que servien com a magatzem des gra.

En canvi a Fangar, amos i senyors tenen cada un, ses seves pròpies cases a sa planta baixa, amb un primer pis cada casa.

.Ses tres possessions tenen una clasta que, de sa mateixa manera que a sa casa romana, funciona com

a distribuïdora, relacionant i donant accés a ses diverses dependències.

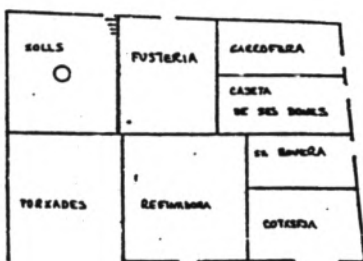
. Parlàvem abans de sa disposició climatològica; fixem-nos que a Monnàber Nou i Biniatró ses habitacions bones -dormitoris, sales d'estar etc.- estan a sa part davantera, mentre que d'altres habitacions i sobretot païsses, magatzems de gra i tafona cobreixen d'es fred de tramuntana, situant-se a sa part posterior.

De Fangar no podem dir el mateix, ja que té una disposició més complexa, i en certa manera oposada a ses altres: païssa, tafona, etc. estan a migjorn, i sala d'estar, dormitoris, etc. es troben a sa banda de tramuntana.

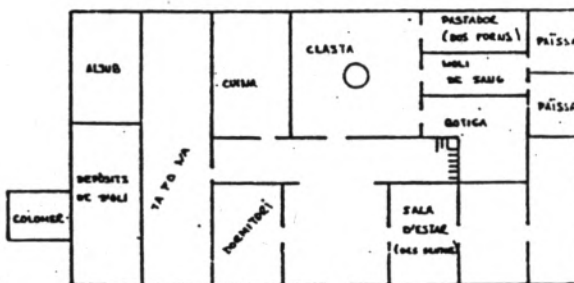
. Biniatró i Fangar, més senyorials, tenen un jardí; cosa que no hi ha a Monnàber Nou d'arquitectura més severa.

En definitiva, podriem acabar destacant sa seva funcionalitat i, encara que potser xoqui donada sa grandiositat de ses habitacions en contraposició a ses nostres vivendes actuals, són molt acollidores. Formen, integrades p'es pas d'es temps, un conjunt armònic amb so paisatge.

BINIATRÓ

□ ESCOLA

Esquema de sa planta baixa

Jaume Morell
Francisca Pascual

HOMENATGE ALS VELLS

El passat 29 de setembre, festivitat de Sant Miquel, es va celebrar "l'HOMENATGE A LA VELLESA", organitzat per "La Caixa" i l'Ajuntament.

Aquest any hi participaven 86 persones majors de 80 anys en un acte que va tenir lloc a l'interior de l'església parroquial degut a les inclemències del temps.

A l'interior del temple varen ser rebuts pel rector En Jaume Puigserver, qui els donà la benvinguda, i posteriorment el President de la C.A., el Batle i el Delegat de "La Caixa" feren lliurament de plaques a les persones de més edat.

En un moment de l'acte, va prendre la paraula el Sr. Canyelles, que va felicitar als homenatjats dient que era per a ell motiu especial de satisfacció participar en aquest homenatge.

El grup "Música Nostra" va esser l'animador de la festa, oferint un recital de cançons -algunes de les

quals amb participació de balladors locals i forans-, de la nostra música.

Finalment, els majors varen rebre els obsequis tradicionals en aquesta festa: coques, ensaimades i pastissos.

En entrevista realitzada per la revista "Campanet" al Sr. Canyelles, aquest ens va informar que era el batle, en nom de l'Ajuntament, qui l'havia convidat i que d'entre els actes d'aquestes festes ell havia elegit aquest homenatge que li semblava el més simpàtic.

Joan Pons.

LA NOVEL·LA POLICIACA EN CATALA

Tots hem vist per la televisió i el cinema històries de gàngsters mal entranyats i policíes corruptes, d'assassinats sàdics que escampen sang i fetge i robatoris planejats amb la mateixa perfecció que el treball dels rellotgers, de detectius privats que es venen al qui millor els paga i dones moralment ambigües d'un gran atractiu físic. Són les històries que protagonitzades per Bogart i Lauren Bacall, entre d'altres, provoquen la fascinació de la gent cada vegada que es projecten en una pantalla.

Es ben possible que hi hagi lectors d'aquesta revista que coneguin algunes de les obres dels clàssics del gènere: novel·les de Conan Doyle, Agatha Christie, Dashiell Hammet, Simenon, Raymond Chandler, James M. Cain, John Le Carré, etc. Les obres d'aquests autors tenen uns aspectes comuns que permeten agrupar-les en el mateix gènere de la novel·la policíaca, un dels més populars de la literatura del segle XX. Ens referim a la comuna presentació d'un misteri a resoldre i a la successió, a un ritme molt ràpid, de situacions i fets que intriguen i fan tenir la curiositat en expectació permanent. Amb tot, dins la novel·la policíaca poden delimitar-se diversos corrents, segons les característiques específiques que presentin. Així, podem parlar de la novel·la negra —violenta, amb uns herois amorals, bàsicament nordamericans—, la novel·la de misteri —un crim que serà resolt per la sagacitat d'un investigador, freqüentment afeccionat: Sherlock Holmes, Hèrcules Poirot, Comissari Maigret—, la novel·la d'espionatge —doble per a personalitat, guerra freda, secrets polítics i militars—.

Idè bé, de novel·les policíacques se'n poden trobar a bastament a la Biblioteca Municipal de Campanet. I, a més, editades en la nostra llengua, tant d'escriptors autòctons com d'estrangers. Publiquem que actualment es publica en català una col·lecció —"Seleccions de La Cua de Palla"—, dedicada íntegrament a aquest gènere en la que s'hi poden trobar tots els grans autors, sobretot els nordamericans. I no podem oblidar que els nostres novel·listes Manuel de Pedrolo, Jaume Fuster, "Ofèlia Dracs", J. M.ª Palau i Camps i Antoni Serra, entre d'altres, han publicat novel·les policíacques d'indubtable interès.

En la primera aparició d'aquesta nova secció de la revista "Campanet" voldríem proposar-vos la lectura de tres novel·les d'interès indubtable, capaces de fer-vos oblidar la necessitat de menjar i dormir, ansiosos de descobrir la clau de l'enigma. Es tracta de:

JOC BRUT de Manuel de Pedrolo.

DE MICA EN MICA S'OMPLE LA PICA de Jaume Fuster.

LA PELL D'UN HOME de George Simenon.

Tres novel·les per a divertir-se!

D. P. P.

LES FESTES DE SANT MIGUEL

=====

Organitzades per l'Ajuntament i amb la col·laboració de "La Caixa", varen tenir lloc el 28, 29 i 30 de setembre les Festes de Sant Miquel. La major part dels actes formaven part del "pla de dinamització cultural".

El dia 28 va tenir lloc l'actuació del grup "Cucorba" que va presentar el seu espectacle "Ansa Per Ansa" i, una vegada més, ens deixaren amb bon gust de boca.

De l'homenatge a la vellesa del dia 29 en feim una referència especial en aquesta revista. El vespre el grup de teatre de Manacor va representar l'obra "Els veïnats veïnets".

2 partits de futbol i una tirada de coloms i plat, tancaren la jornada del diumenge, dia 30.

ESTANC

I

PAPERERIA

MARIA GELABERT

LLIBRES
I MATERIAL
ESCOLAR

CAMPIONAT DE FUTBOLÍ

=====

Dia 22 de setembre va finalitzar el "I Campionat de futbolí" que s'ha desenvolupat al cafè "Ca's Reto" al llarg d'onze jornades. En Pep va ésser l'organitzador i qui va facilitar els diversos trofeus i medalles als primers classificats.

Hi van prendre part 12 parelles i el primer lloc va ésser per a En Francesc Martorell (Canta) i En Tomeu Mir (senceller). Ho conseguiren sense conèixer cap derrota. Es classificaren en segon lloc la parella integrada per En Jeroni Reus i En Francesc Aguiló.

L'animació que va tenir el torneig, ens fa pensar en una segona edició, que es podria dur a terme les properes festes de Nadal.

Joan Pons

GAMBERRISME A LA NOSTRA VILA

=====

Una vegada més la nostra vila ha estat escenari al llarg d'algunes nits d'actes de gamberrisme. Concretament el darrer d'ells es va dur a terme passada la mitjanit del dimecres dia 19 i en ple centre de la població: alguns individus arrabassaven una gran part de les lletres que retolen el monument de Mossèn Riber.

Aquest fet ha estat considerat per alguns veïnats com un acte més de gamberrisme. Gamberrisme que, malgrat haver-hi un policia municipal, resulta difícil de combatre, ja que aquets actes únicament poden evitar-se amb la conscienciació dels qui els duen a terme.

ZENER

laboratoris d'electrònica i d'equips d'alta fidelitat "hifi", c/ francisc iol i joan-5 ciutat - tel. 291772., per informació i demostració a campanet: pere i joan martorell "canta".

agenda de la vila.

NAIXEMENTS

Jaume Morro Bennàsar
fill de: Bernadí i
Catalina.

CASAMENTS

Pau Caldés Serra
i
Martina Mir Gual
Bertomeu Mir Vich
i
Francisca Alemany Bennasar
Miquel Maireta Ferrer
i
Araceli Nuñez Garcia

DEFUNCIONS

- Miquel Palou Pericàs
- Pedro Mojer Campomar
- Pere Gual Pons
- Sebastià Tortella Fons

XX

BAR

S L

VARIATS
XOCOLATA
AMB
ENSAIMADES

BAR

CA'S

RETO

GELATS
I
TAPES
VARIADES

"la Caixa"
CAIXA DE PENSIONS

CONVERSA AMB

Llorenç "Llovetí"

Vaig néixer a Campanet dia 12 de juny de l'any 1929, a Sa Plaça. Mumpare, En Joan Llovetí, era mercader de cavalls i xots. I mumpare tenia esment a la casa perque érem vuit germans. Teníem poca terra: un parei de bocins devers S'Hostal. A Campanet vaig anar un poc a escola, però no vaig aprendre res perque era es temps des Moviment i ses coses anaven malament de tot.

Acabat es Moviment, sa feina anava escassa i no guanyaves res. Tot anava car i racionat. I per això molts de joves vàrem tornar dolents. Jo en sa nit anava a robar patates i coses per menjar. I sa Guàrdia Civil m'agafava, m'atupava i me tancava. A Campanet hi havia un cabo que li deien En Garcia. Era xerec i puta. Saps que me'n va pegar de pallisses! Jo anava a una fàbrica de rajoles d'Inca. Però allò era una mala vida i jo volia córrer món i veure coses noves. I com que havia robat i m'havien duit a sa presó un parei de vegades havia de fogir i fer olvidar ses meves dolenties. I vaig determinar-me de partir a s'estranger.

FUGIDES A FRANÇA I ALGER

Devers l'any 1948, vaig conèixer un pobler que havia guanyat una fortuna a sa Loteria. Sa mare tenia es doblers amagats dins un sac de mongetes i ell elzi va prendre i partírem d'amagat cap a França. Anàrem de Palma a Barcelona en barco. A s'estació de Barcelona mos amagàrem dins un vagó de patates d'un tren de mercancies. I arribats a sa frontera esperàrem que se fes de nit i entràrem a França d'amagat. Arribàrem a Perpinyà i anàrem a dinar a un restaurant. Però no sabíem parlar francès ni castellà i només duiem doblers espanyols. I sa policia francesa mos va agafar i mos dugué a sa frontera i mos entregà a sa Guàrdia Civil. I mos tancaren a sa presó de Figueres. Quan veren aquella doblerada se pensaren que havíem fet un assalt gros i mos atuparen. Llavors mos dugueren a Girona i llavors a Barcelona. I es pobler tenia un tio capellà a Barcelona i va fer gestions i mos dugueren a sa presó de Palma, on vàrem estar dos mesos tancats. A la fi mos amollaren i mos tornaren es doblers. I vàrem estar un parei de dies per Palma gastant doblers i passant bona vida!

A Palma vaig conèixer un homo que feia estraperlo amb Alger i l'havien agafat. Me va dir que per dues mil pessetes me duria d'amagat a Alger. I quan vaig tornar a Campanet vaig robar dos sacs de blat a mumpare i les vaig vendre a En Toni Marxando. I amb aquells doblers vaig anar a veure aquell homo a Palma. I des d'una cala de Santanyí partírem cap a Alger. I vàrem estar una nit i un dia dins la mar. I sa segona nit desembarcàrem a una vintena de quilometres d'Alger.

Es primer vespre dormirem amagats dins es cementeri d'Alger. I l'endemà mos presentàrem a sa policia i mos tancaren a sa presó. Però es jutge mos va fer amollar i vaig anar a fer dos mesos de feina a ses vinyes. I un dia que vaig davallar a Alger m'agafà altra vegada sa policia. I com que no tenia cap paper de res de res, me varen dir que me n'hauria de tornar cap a Mallorca, però que si m'apuntava a sa Legió Estrangera Francesa podria quedar a Alger. I així me vaig allistar per cinc anys a sa Legió.

AMB LA LEGIÓ ESTRANGERA FRANCESA

Teniem es corter a Sétif. I s'Escola de Paracaidistes estava a Philippeville. A Sidi-bel-Abbès hi havia un centre d'instrucció de paracaidistes. Sa meva unitat era el Segon Batalló Estranger de Paracaidistes. Sa Legió és com una familia molt especial. Molts hi cerquen refugi per fogir de sa vida. I si la prens bé, sa Legió és bona perque hi ha molta disciplina, molta llimpiesa, t'ensenyen de llegir i escriure i aprens un ofici. Però si la prens malament, acabes malament. Jo m'hi sentia bé i n'estic content. Hi vaig estudiar, hi vaig agafar una certa cultura. I fent es cursos vaig arribar a sargent.

A sa Legió mos aixecàvem a les set. Preniem es cafè i fèiem gimnàsia: corriem un grapat de quilometros i llavors sa instrucció. I llavors a fer feina: picapedrer, fuster... cadascú es seu ofici. I mos ensenyaven a manejar tota casta d'armes des d'una pistola fins a'n es canó sense retrocés de 105 mm. A les sis des capvespre sortiem de passeig. I a les dotze havíem de tornar a ser a'n es corter.

Quan jo vaig entrar a sa Legió hi havia moltíssims d'alemans que eren membres de ses SS que hi havien cercat refugi per per que no les agafassin com a criminals de guerra. També hi havia espanyols, portuguesos, francesos, polonesos... I quan jo vaig esser a sa Legió es moros se remogueren devers Tunísia. I sa Legió va anar cap allà. I jo anava dins un tren amb sa meva unitat i quan arribàvem a Tunis va explotar una bomba a sa via i es tren va descarrilar i em feriren a un braç. I me dugueren a s'hospital de Sidi-bel-Abbès i hi vaig estar tres mesos. I en sortir de l'hospital ja hi havia guerra a Indo-xina i es nostre 2on. BEP va ser destinat allà.

CAP A INDO-XINA

Dia 15 de setembre de 1952 partírem d'Oran cap a Indo-xina. Anàrem pes Canal de Suez cap a Saigon. Es barco era El Pastor i transportava més de 5.000 soldats. Vaig estar quinze dies a Saigon que era on distribuïen ses companyies per anar a un lloc o altre. A mi m'enviaren a Hanoi que era on estava el 2on. BEP. Primer mos dugueren a Haiphong i a les onze des dematí arribàrem a Hanoi i a les quatre des capvespre ja entràrem en combat.

Indo-xina era molt diferent d'Alger. Molta d'aigo, molt de bosc i moltes malalties. Es vietnamites eren valents i perillosos. Te sortien de s'aigo, de sa terra, de per tot! Hanoi era des francesos. Però es vietnamites s'infiltra ven i si porien matar un soldat francès, el mataben. Mai estaves segur enlloc. Sempre havies d'anar alerta i en sa nit, encara més.

Es paracaidistes des 2on. BEP actuàvem molt. Mos pesaven dins un avion i mos amollaven en paracaides a trenta o coranta quilometros lluny de sa nostra base. Atacàvem posicions i depòsits de municions des vietnamites. I llavors tornàvem a peu cap a sa nostra base. Si de tornada topaves amb sos vietnamites havies de lutxar fort i estaves més d'una setmana a arribar a sa base. Sempre teniem sorpreses i emboscades i no sabíem què passaria.

Quan havíem fet una operació important, descansàvem una setmana o dues a Hanoi. Una gran ofensiva que record va ser s'Operació Atlante, que va ser a ses darreries de l'any 1953 i va durar dos mesos i va ser a Vietnam Central, des d'Hanoi a Laos. Vaig estar dos anys a Indo-xina: des setembre de 1952 fins a'n

juny de l'any 1954.

LA BATALLA DE DIEN BIEN PHU

Dien Bien Phu era un poblet situat dins una vall, prop de Laos. Devia fer uns dos quilometres per deu. Es francesos el desferren i aprofitaren es troncs per ses fortificacions. Es ler. BEP hi va anar l'any 1953 i amb plaques americanes va fer una pista d'avions. I amb sos avions hi varen dur molt de material: tanques, canons, metralladores...

Però ells tenien un general molt intel·ligent que era En Giap. Era de formació francesa, jove i ambiciós. Va organitzar es vietnamites i va dir que guanyaria sa guerra contra França i la va guanyar. Es francesos se pensaven que En Giap no poria conquerir Dien Bien Phu perque no tenia canons. Però ell les hi va fer dur d'amagat en sa nit per dins sa selva. I un dia es francesos se trobaren que En Giap tenia un arsenal formidable sobre ses muntanyes que enrevoltaven Dien Bien Phu. Es vietnamites tenien morteros de 60 i 120 mm. I molta DCA ben camuflada que disparava contra ets avions francesos. I moltes granades de mà. Però poque metralladores i metralletes, només fustils tir a tir. Noltros teniem s'avantatge d'uns lanzallamas que arribaven a trenta metres i eren eficaces per destruir coves i blocats.

Sa guerra d'Indo-xina anava de cada dia pitjor. Cada vegada anàvem més i més lluny. I mos enviaren cap a Dien Bien Phu perque sa posició estava en perill. A les 11 de sa nit mos hi amollaren en paracaides. Mentre sa meva unitat, es 2on. BEP, davallava en paracaides mos disparaven amb sa DCA i tretze arribaren morts a terra.

Sa zona controlada pes francesos havia tornat ben petita. Ses posicions tenien noms de dona: Eliane, Isabelle, Dominique... Jo estava devora sa pista d'avions. I un vespre atacava es ler. BEP i s'altre es 2on. I així teniem una mica de descans.

Es coronel de Castries comandava a Dien Bien Phu. I llavors l'ascendiren a general. Ell se volia retirar, però li donaren ordres de resistir. Des d'Hanoi li donaven ses ordres es generals Navarre i Cogny. Però quan En Giap va tenir es canons a punt damunt ses muntanyes va atacar i se va acabar tot. S'atac més fort va ser dia 13 de març de 1953. Va començar a les cinc des capvespre i va acabar l'endemà a les sis. Des ler. BEP quedaven 50 homes de 1.000. I es nostro 2on. BEP tenia també moltes baixes. Però es vietnamites tenien devers 3.000 morts. I a les sis En Giap va aturar es combat i va demanar una treva de quatre hores. I cadascú va recoir es seus morts i ferits. Molts de ferits morien tot d'una. Per tot hi havia bocins de carn, esquits de sang, braços i cames taiats. Era espantós! Fèiem mujts de morts i les pegàvem foc. Ets avions mos amollaven sacs de calç viva per tapar es morts. Però així i tot feien una pudor terrible i teniem por de sa pesta. I llavors es combat tornà a començar

Allò no poria durar: no teníem municions, ni menjar, ni medicines. Tots teníem por perquè es combat no s'aturava ni de nit ni de dia. I dia 11 d'abril de 1954, quan pujava amb el 2on. BEP a l'assalt de la posició Isabelle, vaig trepitjar una mina i s'explosió em destrossà una cama. I dins un blocat un comandant metge m'operà i em taià sa cama. I, a la fi, dia 7 de maig de 1954, ses ordres de rendir-se varen arribar. I tots quedàrem prisoners des vietnamites.

PRESONER A VIET-NAM

Vaig estar un mes i mig prisioner des vietnamites. No teníem por perquè sempre nos tractaren bé. Però es ferits sofríem molt per falta de medicines. Es vietnamites nos classificaren i nos dugueren caminant cap a un camp de prisoners que estava devora sa frontera de Xina. Varen esser 800 quilometres de marxa per un caminet de muntanya tan estretó que havíem d'anar un darrera s'altre. I s'aviació francesa venia cada dia i mos metrallava. I com que cada dia ets avions mos atacaven, ja no caminàrem pus de dia. De dia mos amagàvem dins sa selva, menjàvem i dormíem, però sense fer foc. I en sa nit caminàvem. I ets avions mos deixaren anar.

Es camp de prisoners estava prop de sa frontera de Xina. I molts hi moriren de disenteria i de sa malaltia de s'arròs. Era perquè s'aigo era dolenta i amb això de menjar arròs de vegades agafes una malaltia que es ventre s'infla i mors rabiós de mal. Però jo no vaig agafar cap malaltia. I es cap d'un mes i mig es primers que amollaren vàrem esser noltros, es ferits, perquè En Mendès France havia negociat a Suïssa. I per tornar a França vaig fer un camí molt llarg. Primer nos dugueren a Hanoi i llavors a un hospital devora Saigon. I amb avions americans fèrem sa tornada a França: Filipines, Japó, Tahití, Isles Maurice, San Francisco, Boston, Madeira, París, Alger i altra vegada París.

A sa Legió només mos donaven instrucció militar. De propaganda política, res de res. Quan estàvem prisoners mos feien veure pel·lícules contra es capitalisme i es colonialisme francès. Noltros arribàrem a comprendre que ells lutxaven pes seu país i tenien sa raó. Però noltros legionaris havíem de fer le que mos mandaven. I a sa guerra és o un o altre. Quan vaig estar prisioner vaig conèixer En Giap i En Ho Chi Min. Eren dues grans personalitats. Eren homos educats a França, però no volien que es seu país fos una colònia francesa. I se determinaren de fer sa guerra contra França i la guanyaren.

RETORN A FRANÇA

Quan vaig tornar a França m'oferiren sa nacionalitat francesa, però no la vaig voler. Per ses accions de guerra em donaren diverses condecoracions i una d'elles va ser sa més alta condecoració de França: sa Medalla Militar. La me donà a Dien Bien Phu es coronel de Castries, la me tornà a donar a Saigon quan ja era general i a França la me donà es President René Coty.

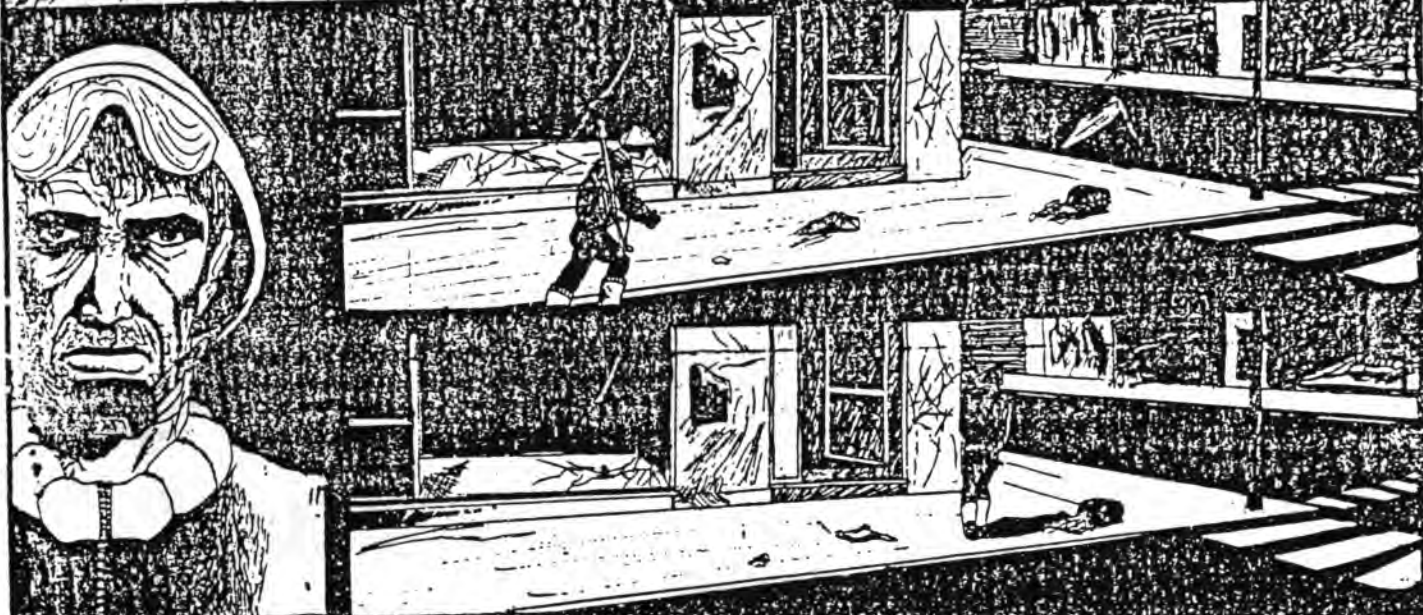
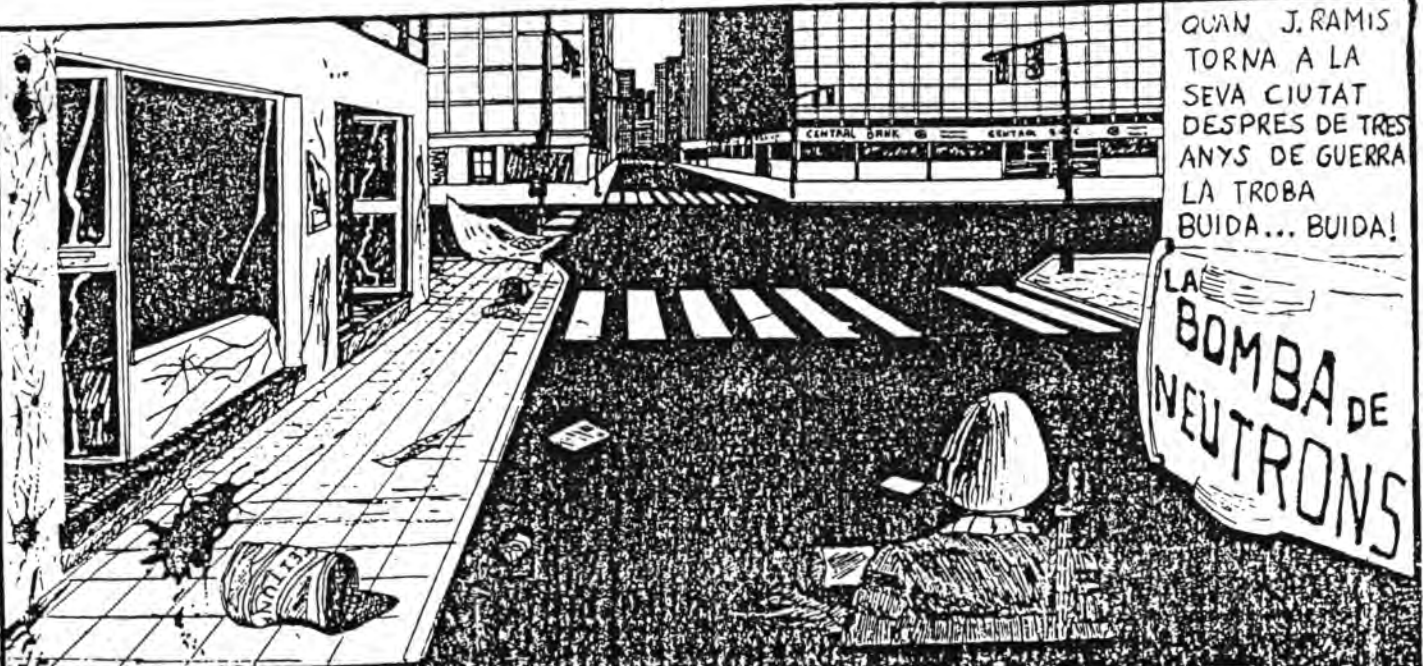
Tenc una paga pets anys de sa Legió i una altra per ses ferides de guerra. I quan vaig tornar a França, sa Legió me va donar sa lavanderia des corter. Però me'n vaig cansar i me vaig pesar a fer de picapedrer. I així vaig estar devers deu anys a París. I a la fi vaig anar a'n es poble de sa dona i m'hi vaig fer una casa. I llavors vaig comprar un cafè i una pensió a Bordeus. I també una lavanderia. I ara visc a Bordeus i duc tot això. M'he avesat tant a sa vida de França que no sé si sabria tornar a viure com es mallorquins.

(Aquesta conversa amb Llorenç Pons i Bennassar "Llovetí" fou gravada per Damià Ferrà-Ponç a Campanet, dia 19 d'agost de 1.984. L'entrevistat morí poc després a Bordeus (França), el 18 de setembre de 1.984)

QUAN J. RAMIS
TORNA A LA
SEVA CIUTAT
DESPRES DE TRES
ANYS DE GUERRA
LA TROBA
BUIDA... BUIDA!

LA
BOMBA DE
NEUTRONS

PRIMERA DIMISSIÓ A L'AJUNTAMENT DE LA VILA

=====

En el plenari ordinari del mes d'octubre, el batle informà que el regidor Sr. Jaume Pol Pons, -integrat dins la candidatura d'Alianza Popular, - havia presentat la dimissió. Des d'un temps en aquesta part, per norma general, no assistia a les sessions plenàries i estava totalment decantat de qualsevol feina a l'Ajuntament. Recordem que durant aquest temps ha ocupat el càrrec de primer Tinent de Batle i de President de la Comissió de Cultura i Esports.

Havent-se presentada aquesta renúncia, la junta Electoral de Zona dictaminarà el seu substitut, que amb tota probabilitat serà el número vuit de la candidatura Sr. Arnau Pons Mayarata, ja que el número set, Sr. Jaume Socias, no hi podia figurar legalment a la candidatura per ocupar el càrrec de Jutge de Pau.

PERE FULLANA, UN NOU ENCARREGAT PER LA JOVENTUT DE CAMPANET.

La comunitat dels pares Franciscans de Campanet, des del passat mes d'octubre, compte amb un nou membre. El jove Pere Fullana Puigserver, que el passat 29 de setembre fou ordenat sacerdot a l'església parroquial d'Alcúdia. S'encarregarà de la part juvenil de la parròquia, a la vegada que és el coordinador de pastoral dels col·legis dels pares Franciscans.

En Pere Fullana és llicenciat en Història Eclesiàstica per la Universitat de Roma i, durant aquest curs, omplia els seus estudis en història a la Universitat de Palma.

(Fotografia de la Rev. ES SAIG)